Zalatáj

megyei közéleti havilap

XXII. évfolyam
703. szám
2010. április 15.

Ára: 190 Ft

Csak a kormány megy…

A szocialisták választási kampányának egyik alapvetése volt, hogy a *Fidesz* és persze *Orbán Viktor* hatalomra jutásával *Magyarországon* a demokráciának befellegzik. *Lendvai Ildikó, Mesterházi Attila,* s úgy általában az MSZP kampánystratégái következetesen azzal riogatták a választókat, hogy narancsos diktatúra szakad az országra, ha a Fidesz nyeri a választásokat.

Megtörtént. Magyarország elsöprő többséggel tette le voksát a változás mellett. A szocialisták nagy demokratái sorra elbuktak a Fidesz jelöltjeivel szemben, *Veres Jánostól Szekeres Imréig*, a párt nagyágyúi rendre alulmaradtak a *Fidesz-KDNP* jelöltjeivel való vetélkedésben.

Mi lesz most, kérdezhetnénk. Jön a diktatúra? Visszatérünk a Horthy-korszakhoz? Egycsapásra vége lesz a sajtó- és szólásszabadságnak? Az időskorúak elveszítik a nyugdíjukat? Jön a baloldali érzelmű polgárok üldözése, a politikai alapon történő szelekció? Magyarország elveszíti a külföld megbecsülését, összerúgja a port a szomszédaival, politikailag és gazdaságilag is elszigetelődik? Egyszóval tekintélyelvű kormányzás, és sötét jobboldali diktatúra évei várnak a Fidesz kormányzásával az országra?

A felvetett kérdések egyenesen következnek a szocialista párt azon kampányszlogenjeiből, melyekkel szerették volna eltántorítani a polgárokat a Fidesz-MPSZ támogatásától.

A szocialisták aggályaira *Orbán Viktor*, a Fidesz elnöke adta meg a választ sajtótájékoztatóján, hazai és külföldi tévétársaságok, tudósítók előtt: *„Csak a kormány megy, a demokrácia marad”.*

f.l.

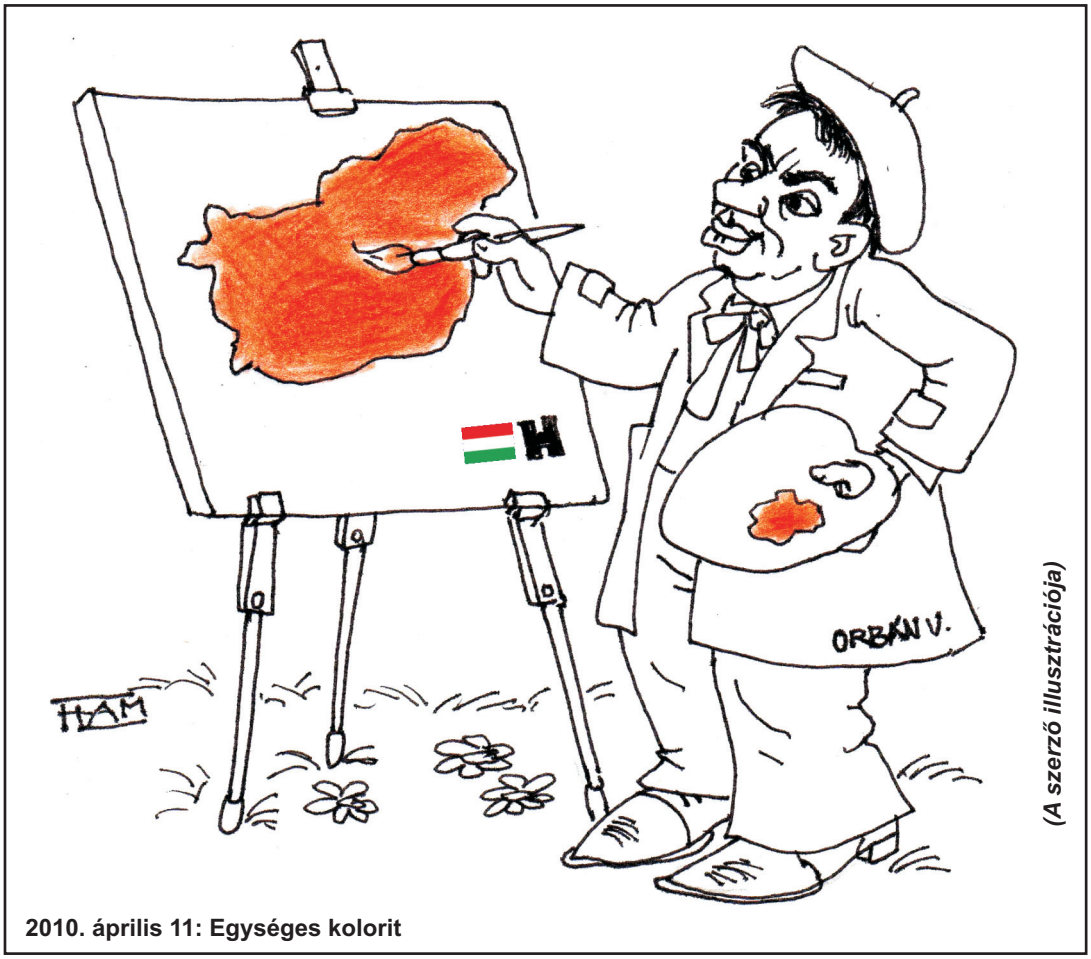

(A szerző illusztrációja)

2010. április 11: Egységes kolorit

www.zalatajkiado.hu

9 770865 135001 10703

Elérhetőségeink:
Telefon:
92/596-936,
fax:
92/596-937,
e-mail cím:
zalataj@zelkanet.hu

A hervadás korának vége

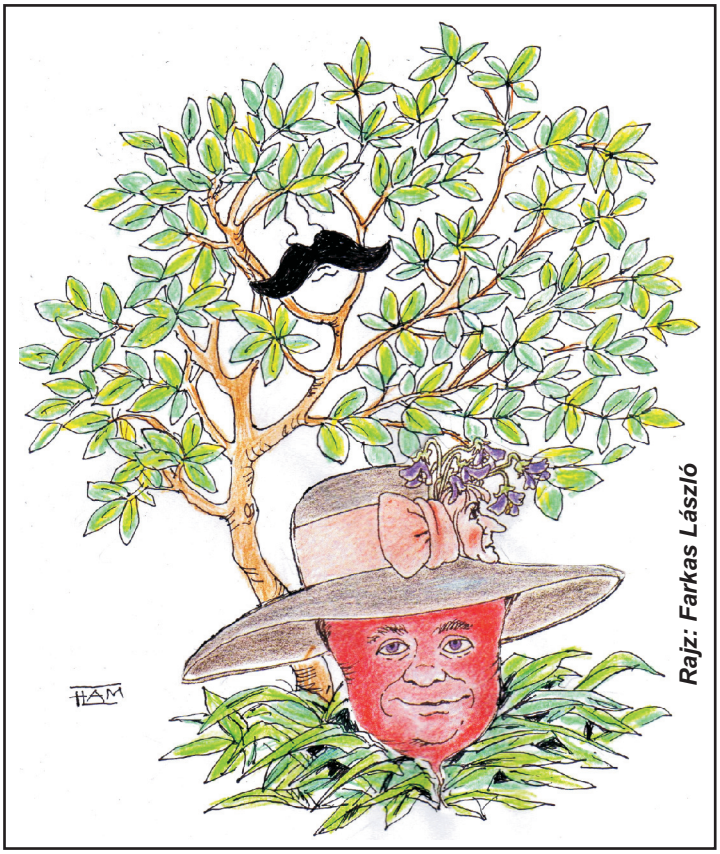

A Bokros Retkes Ibolya nem bírta a magyar klímát.

A *Magyar Demokrata Fórum* húszévi „törzstagság” után, 2010. április 11-én megszűnt parlamenti párt lenni. Az egykori rendszerváltó párt 2,65 %-ot ért el a választáson, ami mélyen a bejutáshoz szükséges küszöb alatt van.

Vasárnap este bekövetkezett az, ami a közvéleménykutatók mérései alapján előre látható volt. A tizenegy éve *Dávid Ibolya* pártelnök által igazgatott MDF képviselői az eljövendő ciklusban inkább csak a 2-es villamoson utazva kerülnek az Országház közelébe.

Hosszú volt az út a végső romlásig. A rendszerváltást követően elsőként kormányt alakítható párt kacskaringós utat járt be, amíg *Antall Józseftől* eljutott *Bokros Lajosig*. Az egykor a progresszív konzervativizmus talaján építkező párt, 2010-ben a volt szocialista pénzügyminiszter szakértésével próbálta átlépni a parlament küszöbét. Közben botrány botrányt követett a párt berkein belül. Kizárásokról, önkéntes távozókról szóltak a hírek, s a párt egyre fogyott Dávid Ibolya és hűséges „Sancshoja”, *Herényi Károly* mellől.

A Magyar Demokrata Fórum végül egy értelmezhetetlen szövetséggel, az örök rivális *SZDSZ*-szel összeállva, Bokros „egyedül tiszta kapitalizmusra épülő, egyedül racionális programjával” indult harcba a számára, s főképp Dávid és Herényi számára életbevágóan fontos voksvadászatnak. Ahogy az MDF haladt a végkifejlet felé, egyre inkább láthatóvá lett, hogy a kétségbeesett kapaszkodás, az elvek feladása, megtagadása egyetlen célt szolgál: Dávid Ibolya és közvetlen „vezérkarának” talpon maradását. Nem sikerült.

A Magyar Demokrata Fórum „tulipánja” a hosszú hervadozás után alighanem végképp elszáradt. A rendszerváltás meghatározó ereje, az MDF kívül rekedt a Parlamenten. Dávid Ibolya a vasárnap estére bekövetkezett súlyos vereség után lemondott pártelnöki tisztéről.

Vajon ott és akkor, a rezzenéstelen arccal mellette álló Bokros Lajos árnyékában eszébe jutott-e, hogy abban a pillanatban a képviselői mentelmi jogáról is „lemondott”?

f.l.

Sorállás a szavazáson

– Azt nem mondták, hogy hálózsákot is hozzunk ma magunkkal!...

Vicc, de nem tréfa

A szociális otthon igazgatója találkozik Gyurcsány Ferenccel, és elpanaszolja neki, hogy megélhetési gondok miatt sajnos el kell adniuk a televíziókészülékeket.

Gyurcsány Ferenc élénken tiltakozik:

– Nehogy eladják a tévéket, hiszen rövidesen új műsorpolitikával rukkolunk elő. Minden nap valaki más lesz adásban.

Hétfő: én leszek műsoron.
Kedd: a feleségem.
Szerda: az egész családom.
Csütörtök: az MSZP frakció.

A hét hátralévő részében a népé a képernyő.

Az igazgató hazamegy és megnyugtatja a ház lakóit:

– Nem kell eladni a készülékeket! Minden nap fantasztikus filmeket fognak sugározni!

Hétfő: A félkegyelmű.
Kedd: A makrancos hölgy.
Szerda: Rém rendes család.
Csütörtök: Ali baba és a 40 rabló.

A hét hátralévő részében: Nyomorultak.

(Forrás: internet)

Emlékeztető

Az április 11-iki országgyűlési képviselő-választáson a következő zalai képviselők jutottak a Parlamentbe:

Egyéni választókörzet: *dr. Gyimesi Endre, Cseresnyés Péter, Manninger Jenő, Pintér László, Vigh László* (valamennyien Fidesz-KDNP).

Területi listáról: *dr. Kövér László, Gyutai Csaba, Sáringer-Kenyeres Tamás* (Fidesz-KDNP), *Zakó László* (Jobbik), *Baracskai József* (MSZP).

Pályázatokhoz kapcsolódó kiadványok, újságok készítése szerkesztése megbízhatóan, gyorsan!

Érdeklődni: 92/596-936; 30/378-4465
e-mail: zalataj@zelkanet.hu

Mint szürke szamár...

Gyászos társaság gyűlt össze vasárnap este az *MSZP* választási tanyáján. Az jó előre tudható volt, hogy a lezajlott első forduló után nem fogja nevetőgörcs gyötörni a szocialistákat. Minden jel arra vallott, hogy a kormányzó párt súlyos vereséget fog elszenvedni a választáson. Kérdés inkább csak az volt, hogy mekkora szeletet tudhatnak magukénak a Parlament sokáig uralt karéjából.

Vasárnap este választ kaptunk: a *Magyar Szocialista Párt* szavazóinak mintegy felét elveszítve, 20 % alatt végzett. Megrengető, de mindenképp megérdemelt vereség ez. A nyolc - évi kormányzás felett mondott népítélet. Hiába bizonygatta *Lendvai Ildikó, Mesterházy Attila, Kovács László, Gyurcsány Ferenc* és a többi „nagyarcú" MSZP-és, hogy Magyarország újkori történetének legdicsőbb korszakát élte meg a szocialista kormányok regnálása alatt. Hiába szajkózták a jobbára időskorú, megvezetett szimpatizánsaik egyre gyérülő sorai előtt, hogy az ország soha nem látott mértékű fejlődést élhetett meg a szocialisták kormányzásának köszönhetően. Az istenadta nép elfordult az MSZP-től.

Vasárnap este arra számított a választási műsort néző polgár, hogy a falfehér arccal nyilatkozó Mesterházy Attila mögött ott látjuk majd *Kiss Pétert,* Kovács Lászlót, *Lamperth Mónikát, Szekeres Imrét, Szilvásy Györgyöt* s a többi szocialista nagyágyút, akik nemrég *Havas Szófia* előénekes beintésére még oly lelkesen énekelték egy színpadra szorulva az Internacionálét.

De nem. A szavakat keresgélő Mesterházy mögött csupa ismeretlen ember állt. Az MSZP meghatározó politikusai közül egyetlen arcot sem tudtunk felfedezni a vasárnap esti gyászos tablón. Az utolsó nyolc esztendő kormányaiban miniszterként fungáló szocialista politikusok közül egyetlen egy sem állt nagyot bukott miniszterelnök-jelöltjük mögött a pulpituson. Vasárnap estére láthatatlanná lett a szocialista pártelit. Eltűntek, mint szürke szamár a ködben.

f.l.

Lomtár

Rajz: Farkas László

Modortalan Krisztina

Vasárnap este a különböző médiumok munkatársai a pártok főhadiszállásain igyekeztek megszólaltatni, tollhegyre, lencsevégre kapni a listavezetőket vagy egyáltalán a fontos tisztségeket betöltő politikusokat.

A Hír TV riporterének sikerült *Morvai Krisztinának*, a Jobbik köztársaságielnök-jelöltjének közelébe férkőzni. A jámbor tisztességgel tudakolta volna, hogy a radikális párt nagyasszonya miképp értékeli a választási eredményt.

Morvai azonnal nekirontott a jobb sorsra érdemes riporternek. A gyalázatos médiumok, mint a Hír TV, Magyar Hírlap, Magyar Nemzet, EchoTV aknamunkája ellenére... s pergett, pergett volna a nyelve Krisztina asszonynak, mint a hajdani gőzgépeken a regulátor golyók. A Hír TV munkatársa, miután látta, hogy Morvai szemében ő itt csak egy pondró, a „gyalázatos" médiumok képviselője, visszavonulót fujt. Tisztába jött vele, hogy a lehengerlő stílusú asszonyság nem a kérdéseire válaszol, hanem rögtönzött programbeszédet tart, híveinek nagyobb örömére.

Eszébe jut az embernek, hogy a köztársasági elnöki cím némi jómodort is feltételez. Még a részükről gyalázatosnak minősített médiumokkal szemben is...

f.l.

A színészkirály sírjánál

Latinovits Zoltán sírja.

A sors elkényeztetett. Láthattam színpadon a magyar színjátszás legendás alakjait: *Agárdy Gábortól Sinkovits Imréig, Darvas Ivántól Sulyok Máriáig, Bitskey Tibortól Tordy Gézáig*, hosszan sorolhatnám a neveket. Sajnos a legnagyobb kedvencemmel, *Latinovits Zoltánnal* nem sikerült életében találkoznom. Ezért minden évben elzarándokolunk feleségemmel a színészkirály sírjához, *Balatonszemesre*. Ahol a gránitoszlop síremlék mellett mindig van friss virág...

Latinovits emlékét filmszalagok, lemezek, könyvek őrzik. Filmjei, szerepei ma már az egyetemes magyar filmművészet klasszikusai közé tartoznak. A szemesi temetőben mindig arra emlékezem, ahogy a színészóriás verset mondott.

Mondott? Ahogyan Ady Endre ejtette, Arany János szenvedte, Petőfi égte, Bartók sikoltotta, József Attila élte, Csontváry festette, Babits óvta, Molnár Ferenc írta, Radnóti vérezte, Karinthy viccelte... Ő így tolmácsolta nekünk a verseket. Ahogyan csak fájdalmasan kevesen. A sírja melletti öreg fán egy *Nagy Gáspár* verset olvashatunk:

„Te erre járó sírj avagy nevess / Zokogó víz / Balatonszemes / Fái görcsben a tóra hajolnak / Hatalmas Nagy-fia holtán / Ki voltál / Latinovits Zoltán / Pünkösdi lángnyelv / Júniusi szélben / Lecsap a habokra / Hazányi vakokra / Boldog vagonokra / Napfogyatkozás / Egy júniusi éjben"

Örüljünk, hogy akkor élhettünk egy Föld nevű bolygón, amikor Latinovits Zoltán megajándékozott bennünket színészetével. Szindbád elhajózott. Szívünkkel együtt.

Paksa Tibor

Állomások

Erdélyi útiképek (8.)

A *Tatros* völgyére nehezedő hegyek alatt, pityergős esőben vitt az út *Gyimesfelsőlokra.* A falu hosszan nyújtózik a völgyben. A központi községrészhez füzérszerűen kapcsolódnak kisebb házcsoportok, hasonlóan ahhoz, ahogy szűkebb pátriánkban a szegek. Ezeket a szórványokat „pataka" utónévvel jelölik az itt élő csángók. *Récepataka, Farkaspataka, Ránapataka, Görbepataka, Szöcsökpataka, Ugrapataka* s még néhány hasonló névre hallgató házcsoport piros cserepei színezik a völgyet. A történetírás szerint ezeket a szétszórt, néhol egymástól száz, százötven méterre épült házakból álló településrészeket az először itt megtelepedő családokról nevezték el.

A mintegy hétszáz lelket számláló, szinte színmagyar falu központjában álló étterem előtt parkolt le járgányunk. Ahogy a vendéghelyen asztalhoz telepedtünk, nyomban előttünk gőzölögtek a levesestálak, majd az irgalmatlan adag főétel, melynek jóparán képtelenek voltunk megfelelni. Sörrel-borral locsoltuk ebédünket, ám tartósabb ejtőzésre itt sem volt időnk. Egészen rövid séta után már a helyi közösségi ház asztalainál ültünk. *Zsuzsa asszony*, afféle itteni tótúm-faktum rögtönzött csángó néptáncbemutatóval kedveskedett nekünk a helybéli ifjúsági tánccsoport előadásában.

Gyimesfelsőlok híres a tánckultúrájáról, amiről a fiatalok fergeteges produkciója kapcsán megbizonyosodhattunk. A legkisebbektől a tinédzserkorúk elején járó fiatalokból álló együttes a moldvai és gyimesi csángók, valamint a csíki székelyek gazdag tánchagyományaiból „rittyentett" egy mindannyiunkat elragadtató válogatást. A nagyobbacska, láthatóan gondos szakmai műhelymunka során autentikus tánctudást sugárzó fiatalok között feltűnést keltett egy ifjú párocska. Az öt-hatéves táncospár pillanatok alatt csoportunk első számú kedvence lett. Nagy-nagy komolysággal ropták a táncot a színpad elején; a duó „férfitagja" különösen kitűnt az egyes táncok „toppogatós" elemeinek prezentálása során. A helyi hagyományőrzők bemutatója után rögtönzött táncház következett. A közülünk arra vállalkozók valamicskét ledolgozhattak a bőséges ebéddel frissiben betárolt kalóriákból.

Gyimesi tájkép a Tatros völgyével.

Színpadon a gyimesfelsőloki táncosok. A kép baloldalán az együttes ifjú „sztárjai".

Össztánc az előadás után.

Vendéglátó falunk híres a hagyományőrzésnek egy másik válfajáról is. Itt írják a tájegység gyönyörű hímes tojásait. *Kováts Dénes* néprajzkutató foglalkozott tanulmányában a gyimesi csángó írott tojások mintáinak rendszerezésével, azok elnevezésének lajstromba foglalásával. A minták elnevezésének szinte végtelennek tűnő sorából idézzünk fel most néhányat. Békasegge, rózsa, kégyó, patkó, kakastaréj, tyúklába, fecskefarka, kupás, füstös, ördögtérgye, kecskeköröm, kukuk nyelve és még ki tudja milyen hosszan sorolhatnánk a mérhetetlen gazdaságú cirkalmak névsorát.

Gyimesfelsőlokon járva lehetetlen nem szólnunk a *Szent Erzsébet Római katolikus Líceumról.* A tudatos elrománosítás következményeként 1950-től nem volt magyar iskolája a térségnek. A tehetséges csángó gyerekek közül így sokan nem jutottak el az iskolázottság magasabb szintjére. Gyökeres változást hozott, amikor *Berszán Lajos* atya, akkori gyimesfelsőloki plébános 1994-ben, egy helyi közösségi házban 30 diákkal elindította a magyar nyelvű oktatást. Ebből az osztálynyi tanulóval indult „iskolából" nőtte ki magát a Szent Erzsébet Katolikus Líceum. Ma az iskolának több mint három és félszáz tanulója van, akiket 25 fős tantestület tanít, nevel. Magyarul. Az iskola kiemelkedően jól teljesítő diákjai előtt nyitott az út, hogy Székelyföld felsőoktatási intézményeiben, *Marosvásárhelyen, Csíkszeredában, Székelyudvarhelyen* folytassák tanulmányaikat, s orvosként, tanítóként, mérnökként szolgálják azokat a magyar közösségeket, amelyekben gyökereznek.

f.l.

(Folytatás a következő számban.)

CZOTTER IRODATECHNIKA

Zalaegerszeg, Gyimesi u. 36.

Másológépek, egyéb irodagépek, Tec Ma és Samsung pénztárgépek, kellékanyagok értékesítése és szervize. Másológépek bérelhetők.

Tel.: 06-92/320-258; 06-20/9510-824

Demokráciának hazudott diktatúrák

Emlékezés a kommunizmus magyarországi áldozataira (2.)

Február 25-ike a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja. 2010. február 24-én a keszthelyi Balaton Színházban Rózsás János író, Gulag-rab emlékezett a diktatúrák áldozataira. Beszédének szerkesztett változatát adjuk közre folytatásokban.

A Jégtörő borítója.

„Jóvátételi kényszermunkásként” hurcoltak ki az országból „malenki robotra” 1944-1945 telén, a doni szénmedencébe közel százezer magyarországi sváb férfit és nőt, háromöt éves időtartamra. Itt említem meg, hogy 213 ezer magyar állampolgárságú, de magát népszámlálás alkalmával annak idején német nemzetiségűnek valló családokat – szovjet követelésre – 1945-1947 között, mindenükből kifosztva, otthonukból elűzve, Németországba deportáltak az engedelmes hazai moszkoviták.

A szovjet hadseregek mellett működő haditörvényszékek a lakosság további megfélemlítése céljából tízezer számra ítéltek el háborús bűnösként hamis, koholt vádak alapján katonai és civil magyar állampolgárokat, férfiakat és nőket, a rabszolgatartó birodalom gyorsan apadó létszámú munkatáborainak feltöltésére, önkényesen alkalmazott jogfelfogás szerint, szovjet alattvalóknak minősítve az áldozatokat.

A magyar nemzet állampolgárainak háború utáni – más nemzetekkel összehasonlítva fokozottabban megnyilvánuló – bűntelen bűnhődéséről szólva meg kell említenem a méltánytalan és igaztalan, velünk szemben egyesek által a mai napig hangoztatott vádakat.

A szovjet bolsevista vádaskodás nyomán nyert a köztudatban létjogosultságot az egyes történészek által szajkózott az utolsó csatlós és a bűnös nemzet címkéje, melyet velünk szemben alkalmaztak a magyar társadalommal való leszámolás során, nem csak a szovjet megszállók, de a hazai helytartóik is, mint további indoklást, minden szörnyűség utólagos igazolására. És még azt a vádat is felhozzák a meghamisított történelem görbe tükrén keresztül, hogy mi agresszorok voltunk, mert a második világháborúba való önkéntes belépésünkkel a honvédő háborút folytató szovjet birodalom népeinek leigázására törekedtünk.

Néhány szóval hadd térjek ki erre a hamis megvilágításban ránk kényszerített, a társadalmi köztudatban évtizedeken át varázsigeszerűen sulykolt, történelmileg meghamisított vádak indokolására, elsősorban az agresszió vonatkozásában.

A Szovjetunió ellen 1941. júniusában megindított, hadüzenet nélküli német támadás első megközelítésben mintha tényleg minden vitán felül állóan, teljesen egyértelmű agresszió lett volna az állítólag védtelen, felkészületlen bolsevista diktatúrával szemben. Azonban ahogy egy fél évszázaddal eltávolodtunk a második világháború véres eseményeitől, és a szovjet birodalom egysége megrendült, oroszországi államszövetséggé lényegült át, a sztálini diplomáciai titkainak jelentős része felszínre került. Különös megvilágításban tisztázódtak egyes dogmává merevedett, alapvető történelmi tényeknek elfogadott, az utókor számára legendává lényegült, meghamisított összefüggések.

Viktor Szuvorov (valódi nevén *Viktor Rezun*), a szovjet állambiztonsági szervek volt magas rangú felderítő tisztje, hadtörténész az 1994-ben, Moszkvában megjelent JÉGTÖRŐ című, számos dokumentációs adattal alátámasztott könyvében az orosz katonai levéltárak adatai szerint dolgozta fel döbbenetes bizonyítékait. Hatszáz oldalon keresztül részletezett tényként állítja, hogy amennyiben *Hitler* 1941. június 22-én (vasárnap) hadüzenet nélkül meg nem támadja a Szovjetuniót, *Sztálin* kereken két hét múlva, – 1941. július 6-án (vasárnap) három ékkel indította volna meg váratlan támadásait egész Európa ellen.

A két főcsapás egyike északról, a balti államok felől, a másik Románián keresztül indult volna meg. A harmadik, kisebb ék pedig Kijev - Krakkó - Berlin felé irányuló hadművelettel vette volna kezdetét, – a vörös világforradalomnak első lépésben a La Manche csatornáig való kiterjesztésének tervével. Ez nem egy átfogó, nagy ívű szovjet agresszióra való felkészülést jelentette azon a felforrósodott nyáron? Ugye beszédes szembeállítása mindkét diktatúra háborús szándékának? Valójában csak a másik fél megelőző támadásának napja döntötte el a világ szemében, ki lett agresszor, és ki lett úgynevezett „honvédő” az álnok és kölcsönösen szerződésszegő felek egymásnak feszülése során.

Gondolkodott-e valaki azon, ami a háború első heteiben világosan kiderült, hogy a bolsevista birodalom a nyugati határain semmiféle védvonalat nem épített ki, de a támadó jellegű hadfelszerelését (jól kifigyelhető módon) folyamatosan szállította Nyugat-Ukrajnába. Hogyan történhetett az, hogy a németek a támadás hajnalán rapittyára verték a földön védtelenül, álcázatlanul várakozó repülőgépek ezreit? Miként jutottak el a Wehrmacht katonai egységei, szinte minden ellenállás nélkül november hetedikére, 12 kilométernyire Moszkva alá, végig szovjet munícióval lőve az egyre hátráló szovjet egységeket, akik emberéletekben és hadifoglyokban milliós veszteségeket szenvedtek el? Nem kisebbítve a német hadvezetés bűneit, de az egyenlő elbírálás érdekében tegyünk fel egy kérdést: Sztálint, a véres kezű szovjet diktátort így utólag megilleti-e az erkölcsi fölény, a jogos önvédelem dicsfényének a glóriája, mert az ugyancsak álnok szövetségese túljárt az eszén, és a katonai támadás megindításában megelőzte két héttel?

Az előzőekben felsorakoztatott tények fényében hogyan sorolható az első világháború, Trianon és a gazdasági világválság után alig eszméletre tért, védtelen kis Csonka-Magyarország a nagy tételben játszó, világuralomra törő diktátorok árnyékában, élet-halál küzdelmében, a háborút kirobbantó agresszor szerepébe?

(Folytatjuk)

Széchenyi Istvánra emlékezve…

Mozgalmas áprilisunkban, halálának 150. évfordulóján őt különösen megilleti a magyarság figyelme. Nem bálványra, hanem a „legnagyobb magyar”-ra gondolunk őszintén, szívünk mélyéből jövően.

Széchenyi Istvánt mi még közelebb érezhetjük magunkhoz, hiszen *Sopron és Zala vármegye adta őt az országnak*. Édesapja a Nemzeti Múzeumot építő Széchényi Ferenc volt, édesanyja pedig az Európa első gazdasági főiskoláját alapító Festetics családból származott. Magas volt tehát a mérce, amelyet a fiúnak túl kellett szárnyalni.

A gondtalan gyermekkor és az olykor szertelen fiatalkori évek egyes megnyilvánulásai már sejtetnek egyet-mást. A sikerért a nagy műveltségű, a világot járt széles látókörű grófnak is keményen meg kell küzdenie. A katonai és az irodalmi pálya kudarcai után a politika porondjára lép.

1825-ben a fiatal huszártiszt a *Magyar Tudományos Akadémia* alapjait rakja le. *Öt évvel később* a hazai közgondolkodás első számú alapművével, *a Hitellel jelentkezik, amely egymagában is nemzetasztal-roskasztó alkotás*. A vihart kavaró, a híveket és ellenségeket jócskán szerző könyvet a Világ és a Stadium követi *(valószínű, az utóbbi tartalmazza történelmünk 12 pontját)*. Gondolatai egy kivételes nagyságokat felsorakoztató nemzedéket mozgatnak meg. „Küzdött a kéz, a szellem működött” – így jellemezte a reformkort, az új Magyarország születését az költőfejedelem Vörösmarty. A fejlődés motorja Széchenyi. Lelki szemei előtt minduntalan ott áll a kenyérszelet alakú, akkori szép hazánk látképe. Hidat álmodik és valósít meg, amelyik a szívrészeket, Óbudát, Budát és Pestet egyesíti, amelyik Nyugat- és Kelet-Magyarországot összeköti. Hajszáleresíteni akar: szabályozott folyókat, csatornákat varázsol a kor mérnökeivel és hangyaszorgalmú kétkezi munkásaival, amelyeken gőzhajók kezdenek el járni. Utak és vasúti sínek hálózzák majd be az ő elgondolásai szerint az

A legnagyobb magyar…

Gondolatok Széchenyi szellemi hagyatékából

„… az igazság végre is legyőzi a hatalmat.

Az emberi nemnek hivatása nem rontás, pusztítás, megsemmisítés, hanem, hogy munkáljon, alkosson, teremtsen.”

… az isten nem bontja meg az általa alkotott természet törvényeit.

… rajtunk nem fog segíteni, de nem is segíthet, mint mi magunk.

Csak magunkban a hiba, de egyszersmind magunkban is a feltámadási erő!

A legcifrább szavaknak sincs hitele ott, hol tények bizonyítnak ellenkezőt.

Biztos alap nélkül tartóslag semmi nem állhat!

Nagybul sokszor semmi sem lesz, kicsinyből pedig sokszor nagyon is nagy. A kisded Makkbul magas Tölgyfa lesz; míg a Tök soha nem emelheti fel magát a földrül.

Merjünk nagyok lenni…, de legyünk egyszersmind bölcsek is!

Isten embernek soha nem segít közvetlen, de mindig csak közvetve, „esze, tudománya, szorgalma által”.

… az ifjúság nevelése… tökéletes kell hogy legyen.

Mennél erkölcsösebb egy ember – annál bölcsebb is.

… közlegény – sorban állni és kitüntetés nélkül gyakorlani polgári erényt, néha szintoly magasztos állás és szintoly szent kötelesség, mint állni a dolgok élén.

Csak a gyenge szereti önmagát, az erős egész nemzeteket hordoz szívében!

Legyünk igazi hazafiak, nem annyira szájjal, mint inkább vállal!

Csak az a valóságos bölcs Hazafi, ki lehetőt kíván.

… mert csak a gyáva engedi süllyeszteni magát, midőn bátor még a halállal is szembeszáll.

Csak a szellemileg és testileg tevékeny élet emelhet bennünket az emberi boldogság tetőfokára.

Tunyaság minden bűn kezdete – embereknél és nemzeteknél.

A pók, mint mondják, még mézből is mérget szí, a méh viszont még keserűből is édest.

Ha egy nemzet elaludt, az dicsően nem ébredhet fel.

A magyar szó még nem magyar érzés.

Megmutatni iparkodom, hogy a Magyar egy erőtül pezsgő fiatal nép.

Hibáink sokak, de erényeink többek.

… a szabad ember mindenkit szabadnak szeretne látni.

Emberek és nemzetek egyaránt megkívánják, hogy becsületesen járjanak el irányukban.

Túl sokáig nem lehet népeket gyötörni.

A lakosok testi és lelki szebbítése, ím ez és csak ez lehet a kormányoknak legfőbb feladata.

A magyar népet a világnak megtartani…

Magyarország beteg, súlyos beteg.

Magyarország pillanatai igen drágák…

Bízzunk magunkban, bízzunk erőnkben…!

… élni és nemzetileg élni akarunk.

… minél nagyobb az igazság valahol, annál nagyobb a közboldogság.

Tennivalóink mennyisége aggasztó!

Egyesülnünk kell mindenre, ami a hazát felemeli.

… a törvény ne csak papiroson legyen írva, … keményen ítélje [a] szótörőt, rendbontót, törvényszegőt!

… mindenki … igazságos arány szerint viselje a haza terhét!

Semmi sem emelheti fel anyaföldünket csak agyvelőnk s kezeink.

A termesztőkön kell segíteni.

Az okos ember kevés pénzzel is sok hasznot tud végrehajtani saját és felebarátinak számára.

Forrás: Gróf Széchenyi István gondolatainak gyűjteménye. Budapest. 1991.

országot, amelyek segítségével gazdasági egység lesz a Kárpát-medence. Szigorúan, a lehetőségekre figyelve mezőgazdaságot és állattenyésztést fejleszt, a manufaktúra- és a gyáripar alapjait teremti meg.

De nemcsak a gazdaság foglalkoztatja. Az általa alapított művelődési intézményekkel, a kaszinókkal a szellemmegtermékenyítés rendszerét hozza létre. *Úgy tartja:* „a tudományos emberfő mennyisége a nemzet igazi hatalma”, *a „kiművelt emberfő” a nemzet felemelkedésének legbiztosabb záloga.* S közben elméleti munkáinak alapvetésével és elszámlálni is nehéz tettével a feudalizmuson ejt számtalan sebet. Mindenütt ott akar lenni, és mindenütt ott is van, ahol történik valami. Időt, energiát, pénzt nem sajnál, a honi és külhoni ellenkezések tömegét győzi le.

Ötvenéves korában, 1841-ben játszódik le a magyar történelem páratlan pillanata. Egy politikai vitában, egy szellemi párbajban írja róla Kossuth, a legnagyobb politikai ellenfél a következőket: „Ujjait a kornak üterére tevé, és megértette annak lüktetéseit. És azért, egyenesen ezért tartom én őt legnagyobb magyarnak.”

1848-ban – hazája akkori kívánságának megfelelően – az evolutio embere a revolutio kormányának tagja lesz. Mi másnak lehetett volna minisztere, mint a közlekedésnek és a közmunkaügynek? A reménykedés után a feltűnő veszély hatására a patikamérleg-érzékeny elme évekre elborul. A visszatért szellem még egy fellobbanása után a vívódó-őrlődő óriás élete tragikus halállal végződik.

De meghalt-e Széchenyi István?

„Nem hal meg az, ki milliókra költi dús élte kincsét” – írta a mélységesen magyar és bölcs Arany János a legszebb, Széchenyiről szóló versben. Nem hal meg az, aki elsősorban a szellem világában hagyja életének lenyomatát. A Széchenyi-építmények többsége áll, egy részüket ugyan szomszédaink elrabolták, sőt akadt közöttük olyan is, amelyet megsemmisítettek. A legdúsabb magyar örökség, a Széchenyi-szellemiség elvételére azonban ők is képtelenek voltak, miként a nemzetietlen rákosisták, kádáristák és sarjadékaik sem tudták kiölni a magyar lélekből ezt a páratlan kincset. Széchenyitől csak mi magunk foszthatjuk meg magunkat.

Miért nézhetünk fel a legnagyobb magyarra?

Példaadó és egyedülálló ő sok tekintetben. Megszállottan szerette és féltette nemzetét. *A cselekvő hazaszeretetből az övénél szebb példát a magyar történelemben senki sem adott.* Önös érdekein felülemelkedve, a saját kerítésén kívülre tekintve élt. Bizonyos értelemben a mitológia félisten-léptékű alakja ő múltunknak.

Hogyan lehetünk méltók a legnagyobb magyar emlékéhez?

Igyekezzünk úgy szeretni hazánkat, miként Széchenyi szerette! Tartsuk szem előtt: az a nemzet életképes, amelyiknek mennél több a tehetséges, tisztességes és kimüvelt polgára! Ne felejtsük el, az önzetlen cselekvés az igazi cselekvés! *Ha hozzá hasonlóan teszünk a közjóért, akkor emelkedik ki a nemzet a „mély sűlyedésből”.* S talán – ha az eszünket használva választunk áprilisban – a ma és a holnap nemzedékei váltják valóra Széchenyi nemes álmát: „Sokan azt gondolják: 'Magyarország - volt; – én azt szeretem hinni: lesz'!”

Adja Isten, így legyen!

Szakál István
ny. történelemtanár

A MAGYAR MŰVELTSÉG KINCSESTÁRA

Helyünk az országban és a világban
Művelődéstörténeti szabadegyetem - 19.
2009/2010.

április 22. 18.00.
A **FÖLD** nevű bolygó rövid története
Mi, mennyi és meddig elegendő az energiakészlet
dr. Bérczi István geológus - egyetemi tanár
Bemutatkozik a Magyar Olajipari Múzeum
Vendégünk: **Tóth János** igazgató

május 14. 18.00. (P).
TELJESSÉG - KIESÉS - HAZATALÁLÁS
A szerves társadalom felé II.
Hintalan László művelődéstörténész előadása

június 6. 14.00 (V).
Nagy-Magyarország-Emlékmű – *Nagykanizsa*
TRIANONI MEGEMLÉKEZÉS

Programszervező és művészeti vezető:
Rajnai Miklós *Bánffy Miklós-díjas bölcsész*

A szabadegyetem szervezésében segítők: Kiss László, Németh Ferenc, Balogh László, Jerausek Gyula, Tóth Viktória, Baki Andrea, Rózsás János, Bátki József, Takács János, Ekler Elemér, Tóth János, Balogh István, Kustár Zsuzsa, Hosszú Ágnes, Kocsis Anikó, Seres Júlia, Gazdag Attila, Perkó Zsolt, Rozgics Mária, Szabó Renáta, Paál István

Az előadássorozat támogatói:
ROTARY Zrt., Nagy-Magyarország-Emlékmű Védnöki Testülete, DRILL-TRANS Zrt., Magyar Olajipari Múzeum, Nagykanizsai és Kiskunhalasi Csillagászati Egyesület, MOL nyRt., Összmagyar Testület, Magyar Világ, Magyarok Szövetsége, Zalai Magyar Nemzeti Szövetség, Lemezkuckó (Budapest)

Akik még lélekben velünk vannak:
Buda Ernő, Trombitás István, L. Kovács Károly, Bartis Ferenc, Pintér Károlyné (Magdika), Darab Csaba, Bodnár Attila, Kovács János, Rosta Sándor

Helyszín: **Halis István Városi Könyvtár** (Nagykanizsa, Kálvin tér 4.)

Az előadások ingyenesen látogathatók.
MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZERETETTEL VÁRUNK!

Óraátállítás után

Rajz: Farkas László

– Tudod öcsém, egy óra előre vagy hátra, nálam április 11-én kezdődött az új időszámítás!

Orrunk előtt az adócsalás...

Ki nem fizeti meg az adót hazánkban?

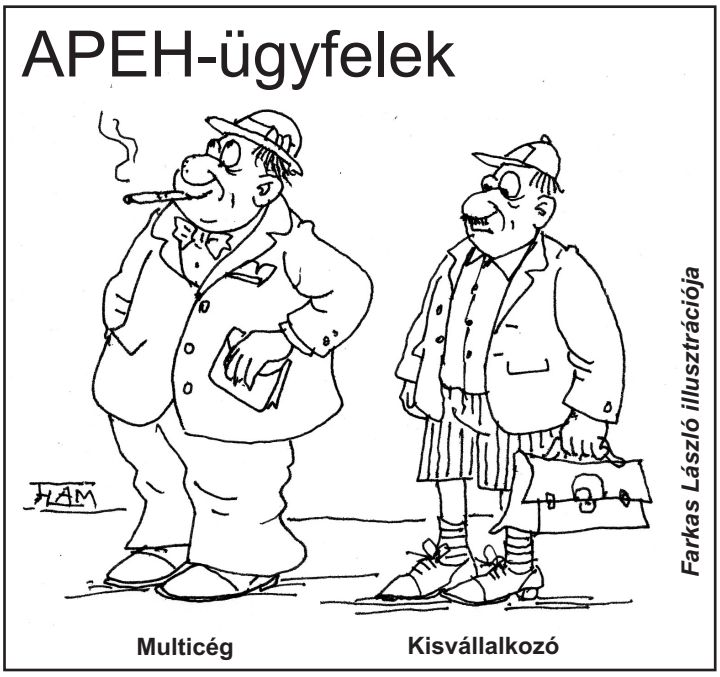

Közéleti celebjeink gyakorta élnek a fordulattal, hogy a magyar rossz adófizető, nem vállalja a közterheket, kibújik alóluk. Ha mindenki tisztességgel megfizetné a ráeső adót, az ország sokkal előbbre lenne és akkor a ma becsületes adófizetőinek is kevesebbet kellene fizetni, szajkózzák szüntelen.

Az alábbiakban e gyakorta hangoztatott közhely mélyen álságos voltára kívánok rámutatni. Vegyük szemügyre, mindenek előtt, hogy milyen adókból táplálkozik a magyar költségvetés. A legnagyobb bevétel az általános forgalmi adóból (ÁFA) folyik a költségvetésbe. Ezt mindenki fizeti, aki hivatalosan számlával vásárol, vagy akinek vásárlását pénztárgépbe ütik és elszámoló cédulát kap. Nyilvánvaló, hogy ebben az adónemben a legtöbb pénz a munkavállalóktól folyik be, hiszen a fogyasztás legnagyobb tömegét ők adják.

Az adónemek közül a második legtöbb bevétel a személyi jövedelemadókból származik. Az sem kétséges, hogy ez is zömmel a munkavállalóktól származik. A bevételi sorban a harmadik helyet a jövedéki adók foglalják el. Nálunk ezt az adónemet az élvezeti cikkeken kívül (szeszes italok, dohány) kivetik az üzemanyagokra is. Szó ami szó, itt is a munkavállalók járnak az adófizetés élén, mert isznak, dohányoznak és hébe-hóba autóznak is. Három csúcs adónemben a munkavállalók viszik a terheket, kikerülni ezeket az adókat nem tudják. Ennek alapján az adókerülő stigmát róluk örökre le kellene venni.

Maradnak a vállalkozók, mint adóelkerülők. Ők alapjában kétfajta adót fizetnek (apró adónemektől itt eltekintünk): társasági adót és helyi iparűzési adót. A kettő együtt sem közelíti meg az alapvetően munkavállalók által fizetett első két adónem egyikét sem (ÁFA és SZJA.) Ez magában véve is meglepő. Itt esetleg van mit keresni. Szögezzük le, hogy a magyar statisztikai rendszer nem mutatja ki külön, hogy ezen belül menynyi adó származik a magyar többségi tulajdonú és a hazánkban működő, jog szerint hazai, de külföldi többségi tulajdonú cégektől, pedig tanulságos lenne, és ki is lehetne mutatni.

Van azonban ennek hiányában is bőven kapaszkodónk az adóelkerülők felderítéséhez. Tudjuk például, hogy a hazánkba települő cégek magas termelékenységű területeket művelnek, de nemzetközi összehasonlításban nagyon alacsony bérek mellett. Ezt számok igazolják. Az Eurostat kimutatása szerint a magyar egy ledolgozott munkaórára jutó termelékenység az EU 15-ök 43,7%-os 1995-ös értékről 2005-re 55%-ra nőtt hazánkban. Ez nemzetgazdasági átlag. A nálunk működő multi cégek termelékenysége összevethető, néha magasabb, mint az anyacégeké. El- és újraeloszthatható értéket pedig csak a munka és annak termelékenysége képes létrehozni. Azt is tudjuk, hogy mára az idegen tulajdonú cégek bonyolítják külkereskedelmünk mintegy 80 %-át (pontos statisztika erről sincs) Lényegében kereskednek hazai és külföldön dolgozó egységeik között. A nálunk olcsón előállított alkatrészek és félkész termékek másutt készterméké válnak, majd jó pénzért eladják őket. Lássunk a csodát! Miközben a termelékenység hatalmasat fejlődött, a külkereskedelemben folyamatosan romlanak a cserearányok, azaz egységnyi importért egyre több exporttal kell fizetni. A termelékenység növekedéséből pedig ennek éppen a fordítottja következne. Ha a multicég munkása egy óra alatt ugyanannyi, esetleg több értéket állít elő harmada bérrel, akkor az ő munkáján nagyon sok haszon keletkezik. Ebből jutni kellene magasabb bérre és még akkor is maradna idehaza profit bőven, amiből lehetne adót fizetni A haszon ugyan létrejön, de nem marad itt, sem bértöbblet, sem profit, sem adó. A külkereskedelem csatornáiban ez a tetemes értéktöbblet eltűnik, mert a cégek mesterségesen olcsón adnak el, és drágán vásárolnak. Így jönnek nagyon jól ki.

Mód van egy kis számszerűsítésre is. 1991 óta a kereskedelmi cserearány durván 15%-kal romlott. Ha nem romlott volna, akkor a tavalyelőtti (2008) exportnak közel 3000 milliárd forinttal több árbevételt kellett volna hoznia. Ebből lehetett volna szépen adókat fizetni, esetleg többlet béreket. (A többletbér jó része is elmenne adófizetésre.) Az elmaradt exportbevétel szinte azonos az éves nyugdíjkifizetésekkel. Arról meg végképp szót se ejtsünk, hogy növekvő termelékenység mellett nem romlani, hanem javulni kellene a külkereskedelmi cserearányoknak. A 15 %-os romlás helyett lehetett volna akár 10 %-os javulás is. Az elsíbolt adóalap elérheti mára akár az évi 5000 milliárd forintot is. Természetesen, ha a hatóságok tudják (és merik) az adócsalást keresni, akkor az valójában az orruk előtt van. Ehelyett ők inkább a „túlélési" kis- és középvállakozókat vizslatják. Azt azonban nem látják, hogy hazánkban egy hadseregnyi cég foglalkozik adóelkerülési tanácsadással. A szinte minden könyvizsgálati homályban társtettes könyvvizsgáló cég pedig delegálja főnökeit a kormányba, a Pénzügyminisztériumba és a Jegybankba. Valójában magukat kellene felismerni, adócsalóként. Az pedig nem megy. Könnyebb hazánk sztereotip stigmáit azzal is szaporítani, hogy a magyar rossz adófizető, nem érzi kötelességének a közterhek viselését.

Boros Imre
közgazdász

Horthy Miklós tizenhét évéről

– kicsit másképp, mint tanították nekünk

Tizenhét év. Ez a történelemben semmicske, apró idő néha megtelik nemzetpusztító tragédiákkal, mint egykor Mohácstól a török berendezkedéséig, de megtelhet nemzetet felemelő építkezéssel, mint máskor: az 1832-es reform-országgyűléstől a szabadságharcig eltelt több mint másfél évtized.

Épp ennyi, tizenhét évünk adódott hatalmas csapások sora után végre újból egy független Magyarország felépítésére. Nem volt könnyű: infláció, munkanélküliség, válságok, kis háborúk, merényletek környékeztek bennünket, nagyhatalmak és kelletlen szomszédaink acsarkodtak ránk. De sikerült. Hazánk lakossága e másfél évtizednél alig több idő alatt 1 639 479 fővel növekedett. Alap- és középfokú iskoláink száma 7418-ról csaknem a duplájára, 13780-ra; óvodáinké 975-ről 1140-re emelkedett. Új kórházat, 160-at is építettünk a kezdetekkor meglévő 187 mellé, s bennük megkétszereződött az orvosok száma. 2628 km elsőrendű országutat építettünk, vasútvonalaink hossza 8671 km-re nőtt, ebből 243 km-t villamosítottunk magyar találmány alapján. Diesel-mozdonyok gyártásában pedig világelsők lettünk! Duna-tengerjáró flottánk összeköti vízi útjainkat a világtengerekkel. Államadósságunkat az időszak felére kifizettük, sőt el tudtuk engedni a gazdák összes tartozását. Megteremtettük a mindenkire egyaránt vonatkozó szociális ellátórendszert, biztonságos működéshez szükséges vagyonnal látva el a nyugdíj- és betegségbiztosítókat. Ingyenes gyógyszert kapnak az egyre növekvő számú cukorbetegek. Budapest (gyógy)fürdővárossá vált. Nyaralótelepeket építettünk a munkásoknak a Dunakanyarban, a Soroksári-Dunaágban; a tisztviselőknek a hegyvidékeken és a Balatonnál. Filléres vonatok szolgálják a hétvégi kikapcsolódást. A közszolgáinak (közüzemi dolgozók, köztisztviselők, közalkalmazottak) vasúti, üdülési, biztosítási, közüzemi díjbéli és egyéb kedvezményekkel honoráltuk áldozatos munkáját. Mindehhez a világ egyik legértékállóbb valutájának megteremtése is járult. Politikai téren önállóságra törekedtünk. Korlátok közé szorítottuk a szélsőséges pártok működését, megtiltottuk a horogkereszt használatát, és az Egyesült Államokat másfél évtizeddel megelőzve (!) eltöröltük a máskülönben csupán ideiglenesen bevezetett numerus clausust.

Tisztakezű, erős akaratú vezető volt.

No persze nem az elmúlt tizenhét évről szólnak ezek az adatok, hanem egy másik időszakról. *Horthy Miklós* kormányozta ekkor a világháborút elszenvedett, spanyolnáthát, eszeveszett vörös terrort, és Trianont elszenvedő Magyarországot vagyis a 1920 és 1937 közötti, a még új világháborútól mentes korszakról szól az írás. Adataim pontosak. A „boldog” Kádár-korszak alatt kiadott enciklopédiafélékből szemelgettem őket, legfőképp az 1982-ben megjelent Magyar Történelmi Kronológiából (Akadémiai Kiadó). A milliószámra előforduló munkásmozgalmár szócikk közé nyilván nem a gaz horthy fasiszta érát dicsérendően pöttyentették ezt a néhány adatot, így bátran elfogadhatjuk hitelesnek mindet. Természetesen felhasználtam saját jegyzetanyagomat is. Lássunk ezekből is egyet!

Nagyanyám, *Sárközy Istvánné*, született *Bleszkányi Irén*, a Csobánc utcai elemi iskola tanítónője 275 pengő nyugdíjra volt jogosult. Egy pengő ma 1200-1300 Ft-nak felel meg, bár az írásom megjelenésig ez még változhat. Unokája (kétszer hosszabb munkaviszonnyal, néhány diplomával és egy vasas szakmával) mintegy a negyedét-ötödét kapja ennek a nyugdíjnak. Jó-jó – mondhatja az iskolázott olvasó –, de az elnyomó értelmiség (tanítónő) kivételezett helyzetben volt, a szegény munkások pedig folyamatosan nyomorogtak. No, jómagam egy megbélyegzett osztályban érettségizvén (Antall József volt az osztályfőnökünk) kényszerűségből Angyalföldön dolgoztam évekig, s tanultam szakmát.

S nemcsak szakmát tanultam az öreg szakiktól, hanem azt is, hogy az esztergályos kétszeres úr volt (Herr Dréher), és glaszékesztyűben, keménykalapban ment be dolgozni a Lángba, Ganz-Mávagba, s az általa gyártott dieselvonatok máig vidáman szolgálják a délamerikai közlekedést.

Üres óráiban nem maszekolt, hanem énekelt a gyár kórusában, evezett a gyár csónakházában, sportolt a kötelezően (úgy bizony!) előírt s felépített gyári sportpályán – tehette, mert a feleségének nem kellett dolgoznia. Gyermekei pedig – óh, borzalom! – a hazáról tanultak az iskolában. A hazáról. Természetesen – mai szóval – „vesztesei” is voltak e kornak. Gyámolításukra ott voltak az ONCSA-házak, az ínségakciók, a tehetségmentő szolgálatok... Tehettünk, amennyit tehettünk. Hisz ne feledjük: ebből a tragédiákkal induló 17 évből 3-4 év a Nagy Gazdasági Világválság – épp a közepén! Hogyne lettek volna „vesztesek”! Hisz az egész Magyarország vesztes volt!

És hogyan is állunk azzal a rémületes Horthy-fasizmussal? Mindenekelőtt szögezzük le: a fasizmus és nácizmus két különböző dolog, elemi tudatlanság és gonosz indulat összekeverni a kettőt. Horthy alatt nálunk se fasizmus, se nemzeti szocializmus nem volt! *Szálasi* más eset: az valóban náci típusú rendszer volt. Később, és idegen hatalom katonai megszállása alatt. (Csupán zárójelben, dőlt betűkkel fűzöm ide: *ma Magyarországon új politikai fogalom született meg: a nemzeti szocializmus ikertestvére, a nemzetellenes szocializmus*). Nem volt hivatalos ideológia a történelmi jog- és szokásrendszer durva leváltására, majd erőszakolt helyettesítésére. Nem uralta egy, egyetlenegy politikai irányzat a médiumokat, és hallatlan választék: 1500 lap, s ebből mintegy 400 politikai jellegű jelent meg e korban! És bizony nem tartotta rettegésben semmiféle terrorrendszer a lakosságot. Csupán az értékeket tisztelő, azokat megőrző s továbbadó konzervatív világ volt. Beszélő a neve: érték-konzervatív.

Természetesen nem volt XXI. századi értelemben vett demokrácia, már csak azért sem, mert a XX. század elejéről van szó. A mai fogalmak visszavetítése egy más korra elemi tudatlanság vagy gonosz indulat valószínűleg mind a kettő! Mai politikailag korrekt mércénk szerint valóban antidemokratikus a szélsőséges pártok korlátozása. Akkor nemzetet mentett. Valóban volt cenzus (1920-tól 50%), viszont nem döntötte el végzetesen az ország és a nemzet sorsát néhány tányér levessel vagy lejárt szavatosságú tésztacsomaggal, esetleg a nyugdíjasoknak adott 500 Ft-os utalvánnyal vásárolt szavazat. Tekintélyuralmi rendszer? A kormányzó csupán egyszer küldhette vissza megfontolásra a képviselőháznak a törvényjavaslatokat – emlékezzünk Göncz papára, mit művelhetett az Antall-kormány törvényeivel! A puszta tekintélyt pedig megérdemelte, mint tisztakezű, becsületes, erős akaratú magyar vezető!

Barátaim! Egyszer végre el kellett mondani mindezt.

(És még valami: a Horthy család birtoka ugyanakkora volt, mikor lemondatták, mint mikor kormányzóvá választották.)

Czikó Árpád
Hannover

Kistelepülések az utolsó előtti órában

Amikor az úgynevezett rendszerváltás hajnalán a *Hősök terére* vonultak az emberek az *erdélyi falurombolás* elleni tiltakozásul, sokan nem gondolták volna, hogy pár év múltán a *Csonka-Magyarországnak* hasonló jelenségekkel kell szembenéznie. Ezrek demonstráltak nemzeti örökségünk, kulturális hagyományaink őrzőjeként működő falvaink megmaradása érdekében.

Az eltelt időszak, különösen az elmúlt nyolc év történései azonban azt mutatják, hogy ezeréves településeinket sodorta a megszűnés szélére a tervszerű, rafinált, modernizáció jelszava mögé bújtatott sorvasztó politika. A téves gazdaságossági szempontok, intézménybezárások, dilettáns pótcselekvések sorozata vezetett oda, hogy a kistelepülések egy jelentős részének a lakossága elöregedett, a fiatalok elvándoroltak. Azokba a házakba pedig, amelyek nem üresen állnak, egyre „színesebb" összetételű csoportok érkeztek. Mindeközben a termőföldek jó része megműveletlen, vagy zsebszerződések segítségével idegen kézbe vándorolt. Az aktív korú magyar lakosság tendenciózus városba áramlásával nem marad ember, aki a földet helyben megművelje, vagy ha akadna is, erőforrások híján képtelen belevágni a vállalkozásba. Így bár lehet tervezni a külföldiek földvásárlási moratóriumának meghosszabbítását, addig nincs remény a föld értékének emelkedésére, amíg a falvakba nem lehelünk életet, nem építjük fel újra saját társadalmát, nem teremtünk munkahelyeket. Sőt, ha a jelenlegi folyamatok tovább tartanak, az elnéptelenedés, értékvesztés tovább folytatódik.

A 2001-es népszámlálás szerint 1706 község népessége nem érte el az ezer főt, ez a szám azóta folyamatosan növekszik. A falvak több csoportra szakadtak. A nagyobb városok mellett fekvő községek és üdülő-települések lélekszáma sok esetben növekedett, szépen fejlődtek. Azonban alvótelepülésként működnek, a kiköltözők és a helyi őslakosság nem alkotnak szerves közösséget. A nagyobb lélekszámú több intézménnyel bíró, központi szerepet betöltő községek fennmaradása nincs veszélyben, de a kvalifikált munkahelyek hiánya és az ingázók magas száma itt is gondot okoz. Van azonban egy további, mintegy 1000 települést magában foglaló csoport, amelyek helyzete egyre súlyosabb. Mivel az ott élő szavazópolgárok száma országos szinten nem jelentős, a politika soha nem foglalkozott kiemelten a sorsukkal. Ha mégis, akkor általában a megszorítások szenvedő alanyai voltak. Amikor az önkormányzati rendszeren próbáltak takarékoskodni, általában rajtuk kezdték a sort, miközben a *Fővárosi Önkormányzat* feneketlen zsákként nyelte el a közpénzeket. A *BKV*-nál kötött egyes tanácsadói szerződések összegéből másutt egy évig vegetálnak egész települések.

„Ne hagyjátok a templomot…"

Az aprófalvak lakosságcsökkenése az 1960-1970-es években gyorsult fel. Ebben úttörő szerepe volt az 1971-ben életbe lépett *Országos Településhálózat-fejlesztési Koncepciónak*, amelynek eredményeképpen az életképtelennek nyilvánított falvaktól csaknem minden forrást és intézményt elvontak, és a szerepkör nélküli falvakat az erre kijelölt településekhez körzetesítették. Ezzel az egyébként is hátrányos helyzetű szerepkör nélküli települések leszakadása növekedett, új munkahelyek nem létesültek, az alapfokú intézményeket felszámolták, beruházások, infrastruktúrális fejlesztések nem történtek. Megfigyelhető, hogy legsúlyosabb helyzetbe a trianoni döntés által a természetes vonzásközpontjuktól elszakított határmenti települések kerültek. 1990 után a mezőgazdasági foglalkoztatottság is folyamatosan csökkent, a munkáltatók ingázókat hátrányosan érintő döntései következtében is a munkanélküliség az egekbe szökött. A fiatalok elköltöztek és több helyütt a lakosság elöregedésével párhuzamosan, az alacsony ingatlanárakat kihasználva új jövevények érkeztek, és az utóbbi években nem egy kistelepülésen a negatív demográfiai mutatók megfordultak. Ennek azonban nem sok hasznát látta az őslakosság. *Észak-Magyarországon* és a *Dél-Dunántúlon* egész térségek gettósodtak el. Az ország nyugati részén pedig a konkurencia hiányában a termőföldeket megkaparintani kívánó külföldi gazdák megjelenése borzolja a kedélyeket. Mindez alapjában véve rajzolhatja át az ország arculatát.

Ha végigtekintünk az elmúlt évtizedek kistelepüléseket érintő döntésein, és azok hatásain jól beazonosíthatóak azok a területek, amelyek a válságos állapotokat előidézték.

„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!"

Reményik Sándor intelme figyelmeztet, hogy egy ország, egy közösség kultúráját melyik két intézményen keresztül éri a legnagyobb támadás. A szociálliberális kormányzatok jelentős energiát fektettek abba, hogy ösztönözzék a kistelepülési iskolák összevonását, felszámolását. A plusz normatívák folyósítását meghatározott tanulólétszámhoz kötik, és egy részét a többcélú kistérségi társulásokon keresztül folyósítják. Figyelembe véve azt is, hogy korszerű oktatási intézményt nem lehet minden településen működtetni, a gyermeklétszám csökkenése csak részben indokolhatta a megszorító lépéseket. Eleve igazságtalan tanuló és tanuló között különbséget tenni lakóhely alapján, ennek ellenére az általános iskolák finanszírozásakor és a fejlesztési pályázatok elbírálásakor folyamatosan hátrányok érték a kistelepülési intézményeket. Ezzel mintegy arra ösztönözték a szülőket, hogy nagyobb települések iskoláiba írassák gyermekeiket. Miután munkahely hiányában a szülők maguk is ingáznak, a helyközi közlekedés pedig leépülőben van, csak idő kérdése, hogy a fiatal családok mikor hagyják el véglegesen a települést. Ezáltal olyan térségek alakultak ki az országban, ahol a legközelebbi alapfokú oktatási intézmény akár 20 kilométernél is távolabb került a lakóhelytől. Ha pedig megvalósulna az, amit *Bokros Lajos* ír a programjában, tudniillik 150-200 tanuló alatt nem működhetne iskola, akkor ez a távolság 30 vagy akár több kilométerre is kitolódhat, végeredményben pedig a törökdúláshoz hasonló elnéptelenedés következhet be egyes térségekben. Mindeközben, ha az *Oktatási és Kulturális Minisztérium* honlapjáról elérhető országos kompetenciamérések eredményeit behatóbban vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy a magukat még tartó kisebb csoportokban oktató kisiskolák jelentős részében tanuló diákok teljesítménye sorban előzi meg a városi intézmények jelentős részét. A községi iskolák átlageredményeit azon települések eredményei húzzák le elsősorban, ahol a hátrányos helyzetű cigánygyerekek száma elért egy kritikus szintet. Ennek ellenére egyfajta kisebbrendűségi

érzést ültettek sok szülőbe, ami arra ösztökéli őket, hogy nagy iskolába írassák gyermeküket. A helyi pedagógusok fontos közösségszervező feladatot töltenek be ezekben a közösségekben, a helyi értelmiség magját alkotják. Eltűnésük a gazdasági mellett a szellemi elszegényedés sötét jövőképét vetíti előre. Persze vannak kivételek. A *Hit Gyülekezete* alapítójának szülőfaluja az elmúlt 8 év elsorvasztó politikája alól mentesült, vajon ezt másutt miért nem tudták megoldani. Talán mert a falusi emberek többsége nem vette be a liberális maszlagot?

Az utóbbi évtizedben az egyház, mint közösségszervező erő térvesztése tovább folytatódott. A templomok látogatottsága a városok szintjére esett vissza. Ebben a liberális média romboló szerepén túl szerepet játszhat az is, hogy talán a szorongató paphiány által indokoltnál is több plébánia szűnt meg vagy szünetelteti működését.

További gondot jelent a munkahelyek hiánya. Bár a mezőgazdaság lehet az elsődleges kitörési pont, megfigyelhető, hogy az aktív lakosság túlnyomórészét kitevő ingázók többsége nem ebben az ágazatban dolgozik. A hivatásos földművelés tudománya kikopott a falvakban újonnan felnőtt generációk egy részéből. Ezt a helyzetet orvosolni kell. Ugyanakkor a képzett munkaerő visszacsalogatásával az erőre kapó nem mezőgazdasági kis- és középvállalkozások kistelepüléseken is eredményesen működhetnének.

A posták bezárása eleve abból a feltételezésből indult ki, hogy a falvakban csak munkanélküliek és nyugdíjasok élnek, akik mindig otthon tartózkodnak, ha jön a postásautó. Ezzel párhuzamosan a helyközi vasúti és autóbuszközlekedés leépítése az ingázók életét is megnehezítette. A járatok kihasználatlanságára hivatkoztak, ezt megelőzően azonban olyan életszerűtlen menetrendeket alakítottak ki, amelyek mellett azon kell csodálkozni, hogy valaki még felült a buszra vagy vonatra, hiszen nem jellemző, hogy valaki a munkaidő kezdete előtt egy órával a munkahelyére akarna érkezni, a munka befejezése után pedig két órát várakozni a hazafelé induló járatra. Mindezekért kárpótlásul rengeteg községnek adtak pályázat útján többmilliós kisbuszokat, amelyeket nem tudnak mindenütt értelmesen kihasználni. Talán épp egy ilyen busz árának egy része hiányzott volna ahhoz, ne kelljen bezárni egy iskolát, vagy ne kelljen ritkítani egy buszjáratot.

A háziorvosi praxisok támogatásának a csökkentése közvetve szintén hátrányosan érinti az aprófalvakat. Jelenleg is számos háziorvosi körzet betöltetlen, a meglévő állomány átlagéletkora pedig magas. És ugyan ki szeretne olyan helyen élni, ahol a legközelebbi orvos 15-20 kilométerre rendel.

A kistelepülések koporsójába az utolsó szög a térképről történő leradírozásuk, az *önkormányzatiságuk megszüntetése* lehet. Több helyen felmerült a járási önkormányzatok felállításának gondolata. Ehhez képest az önkormányzati hivatalok fenntartása nem jelent elviselhetetlen többletterhet az önkormányzatok számára, hiszen az aprófalvak szinte kivétel nélkül körjegyzőségeket tartanak fenn, a körjegyzőnek pedig törvény írja elő minden településen a helyi ügyfélfogadást. Az önkormányzati képviselők száma csökkenthető, de a kistelepüléseken jelentős részük amúgy is lemond a tiszteletdíjról. A többcélú társulások működése pedig arra világít rá, hogy a nagyobb lélekszámú városok hajlamosak az erőfölényükkel visszaélve a kistelepülések kárára dönteni a források elosztásakor. Ráadásul a járás a múltban is inkább államigazgatási semmint önkormányzati funkciókat látott el. Mégis amellett, hogy nehezen tartható az a rendszer, hogy egy kistelepülési és egy városi önkormányzat feladatai megegyeznek, az önkormányzatiság a helyi identitás megőrzésének a záloga. A megyei önkormányzatok megerősödésükkel ki tudnák segíteni ezen önkormányzatokat az erejüket meghaladó feladatok ellátásában.

Keménfa: tipikus aprófalu megyénkben.

Hogy mindennek nem kellene így lennie, az meggyőződhet erről, ha átlépi a határt mondjuk *Szlovénia* irányába. Gondozott aprófalvak, kiépült infrastruktúra, iskola a 300 fős faluban, és egy öntudatos fiatal nemzet odaát, elöregedés és valamikori bőségről árulkodó üres porták ezen az oldalon. És valami miatt az államadósság sem közelíti a GDP 80 %-át...

A problémák felvetése megjelöli egyben a lehetséges cselekvés irányát. Kistelepüléseink gyökeres változást igényelnek. Elsősorban a szociálliberális kormányzatok politikája és a minisztériumi döntéshozók helyismeret hiányából fakadó tudatlansága teremtett olyan helyzetet, hogy a kistelepülések egy része a megszűnés szélére került, más részük elöregedve a csőd szélén táncol. Mintegy ezer településről van szó. Sorsuk az elnéptelenedés, elöregedés vagy az ország egyes részein a lakosságcsere eredményeképp a hátrányos helyzetű csoportok többségbe kerülése. Annak az összegnek, amit az intézménybezárásokon megspóroltak a idővel a többszörösét fizetik ki az önkormányzatok és rajtuk keresztül az állam segély formájában. Kinek az érdeke?

Vereczkei Hunor

Elérhetőségeink:

Lapunk legközelebbi száma 2010. május 20-án jelenik meg.

FARKAS PÁLINKA
Nagylengyel
Ősi zalai zamatok
– Bér- és kereskedelmi főzés
– Palackozás
– Kis- és nagykereskedelmi értékesítés
– Igény szerint cefrebeszállítás

• Anno 1982 •
Hungarikum
Várom régi és leendő ügyfeleimet!
Telefon:
92/380-037, 30/3358-311

Zalatáj
Megyei közéleti havilap
Kiadó-főszerkesztő: **Ekler Elemér**
Grafikus: **Farkas László**
Kiadja: **Dél-Nyugat Kiadó** Pethőhenye
Az ügyfélszolgálat címe: **Zalaegerszeg, Rákóczi út 2-4.;** 8901. Pf.: 381.
Telefon: (92) 596-936; Fax: (92) 596-937; E-mail: zalataj@zelkanet.hu
Készült: **Göcsej Nyomda Kft.**
Zalaegerszeg 2010.
ISSN: 0865-1353
Terjeszti: a Kiadó és a Magyar Posta
Előfizethető a postahivatalokban és a szerkesztőségben.
Előfizetési díjak: 1 hónapra 190 Ft, 1/4 évre 570 Ft,
1/2 évre 1140 Ft, 1 évre 2280 Ft.

Bizony, lehet más...

Ilyenkor, a választások környékén, különösképpen pedig az első eredmények birtokában hat - nyolc milliónyi politológus és választási szakértő hirdeti az abszolút igazságot országszerte, s valljuk be nehéz is ilyenkor csendben maradni, tulajdonképpen így is van ez jól.

Az idei választás legnagyobb barbatrükkjéről – emlékszünk még a Barba családra? „Hüpp, hüpp, hüpp, Barbatrükk!!! – azonban meglepően kevés szó esik, pedig mestermunkáról, a szemünk előtt lezajlott kígyóvedlésről, politikai reinkarnációról van szó...

Igen róluk van szó, az *LMP*, a Lámpapárt...

Már a név is trükkös, p-re végződik, de nem pártot rövidít, l betűvel kezdődik, de nem liberálist jelöl, s legyünk biztosak benne, a középen levő m betű a legkevésbé sem a magyarságot takarja...

Az idei választáson két civil, vagy látszólag civil gyökerű alakulat indult.

Az egyik, a *Seres Mária* nevével fémjelzett civil mozgalom pénz és médiatámogatás nélkül indult, 0,89 %-os eredményt elérve...

A másik, az LMP, a lámpapárt valamely véletlen folytán felkeltette a média figyelmét és el is nyerte a főként – újabb véletlen – liberális médiumok szimpátiáját.

Fél éve ki hallott erről a társaságról? Az „LMP” betűszóról a lámpán kívül maximum a lumpenproletár juthatott eszünkbe...

Aztán ki hallott már olyan esetről, hogy egy két évtizede a parlamentben lévő párt egész egyszerűen nem indul el a választásokon. Kicsiny hazai demokráciánk történetében ez példa nélküli, hiszen a kiesett, de megfelelő szavazati arányt elért pártok továbbra is állami támogatást kapnak.

Idén ez is megtörtént, merő véletlenül pont akkor, amikor a média felépítette pár hónap alatt a Lámpapártot.

Igaz, az *SZDSZ*-t nem érdekli az állami támogatás, nem egy anyagias fajta...

Újabb fatális véletlen, hogy az új párt nagyjából olyan eredményt ért el, mint a visszavonult SZDSZ szokott újabban, no persze az átszabott jelmez hozott még valamennyit.

S hogy honnét hozta?

Természetesen *Budapestről,* azon kerületekből, ahol – minő véletlen! – az SZDSZ volt erős korábban...

Ünnepeltek is rendesen, stílszerűen a Bajcsy-Zsilinszkyről elnevezett úton, ahová az öröm éjszakáján „beugrott” frissen szerveződött civil mozgalmakat nagyon kedvelő amerikai nagykövet is, természetesen véletlenül, épp arra járt...

Az első, örömittas nyilatkozatok egyébként a *Fidesz* kétharmados győzelmének megakadályozásáról szóltak.

Dereng már?

Ők egyébként előre szóltak, vigyázz, lehet más a politika...

- najó -

Gyümölcskosár, április 11

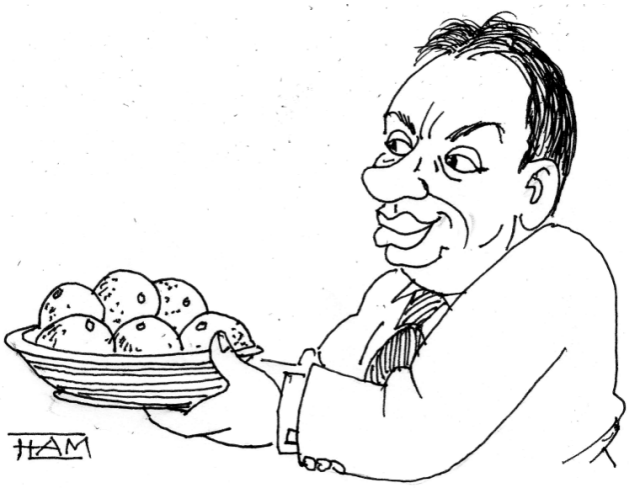

Rajz: Farkas László

Darabszám

Most nem a kereskedelmi adókról van szó. Rájuk kár szót vesztegetni. A közszolgálati televízióban és rádióban hangzott el a napokban, amit közreadunk.

Egy vezető pedagógus nyilatkozta a tv-ben: 286 darab tanulónk volt. Néhány nappal később a rádióban fogalmazott így a riporter: 1.200 darab cégvezetőt kerestek meg.

Darab, darabszám. Már emberszámba sem vesznek bennünket...

(e)

„Kalandra Falu!”

2010. május 15.-én ismét megrendezzük a **„Kalandra Falu”** vidéki tízpróba elnevezésű vidám vetélkedőnket, amelyre szeretettel várunk minden lelkes csapatot! A részletekről e-mailban: a:csilla0723@vipmail.hu, tel.: 06704090949, vagy a Rózsa Bisztró Nagylengyel, Arany. J. 65. levélcímen érdeklődhetnek! Jelentkezni: 2010.05.10-ig lehet 6-8 fős csapattal!

A rendezvényre szponzorok jelentkezését is várjuk!

Rózsa Bisztró
Nagylengyel

Egervári Virágfesztivál

2010. május 7-8-án az Egervári Várkastélyban megrendezésre kerül az első Egervári Virágfesztivál, dísznövény vásár és kiállítás!

A vásár a látogatók számára ingyenes!

Színes családi programokkal várjuk szeretettel!